

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2858/24

לפני: כבוד השופטת דפנה ברק-ארז
כבוד השופט דוד מינץ
כבוד השופט עופר גרוסקופף

העותרות: 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע

נגד

המשיבים: 1. השר לביטחון לאומי
2. נציב שירות בתי הסוהר
3. היועצת המשפטית לממשלה

בקשה מיום 18.11.2025 לפי פקודת בזיון בית משפט;
תגובה מיום 15.12.2025 מטעם המשיבים;
תגובה מיום 23.12.2025 מטעם העותרות;
תגובה משלימה מיום 21.1.2026 מטעם המשיבים;
תגובה מיום 3.2.2026 מטעם העותרות;
הודעה מיום 15.4.2026 מטעם המשיבים;
תגובה מיום 17.4.2026 מטעם העותרות

תאריכי ישיבות: כ' סיוון תשפ"ד (26 יוני 2024)
ט' כסלו תשפ"ה (10 דצמבר 2024)
כ"א תמוז תשפ"ה (17 יולי 2025)

בשם העותרות:

בשם המשיבים: עו"ד רן רוזנברג, עו"ד שי כהן

החלטה

1. מקורו של ההליך שבפנינו, לפי פקודת בזיון בית המשפט, בטענות שעניינן אופן קיומו של פסק הדין שניתן על-ידינו ביום 7.9.2025. בפסק הדין נקבע פה אחד כי על המשיבים חלה חובה לספק לאסירים הביטחוניים מזון המאפשר תנאי קיום בסיסיים בהתאם לדין. עוד נקבע ברוב דעות כי המצב הקיים, כפי שעולה מבחינה של טענות הצדדים, אינו מספק לצורך כך. לנוכח האמור, פסק הדין פירט צעדים נוספים שהמשיבים נדרשים לנקוט, ובהם גיבוש תפריטי המזון בבתי הכלא על יסוד עבודת מטה מקצועית ותשתית עובדתית המביאה בחשבון את השונות הקיימת בין אסירים, ניהול המערך של חלוקת המזון כך שתובטח גישתו של כל אסיר למזון שהוקצה לו ויכולתו לקבל תוספת

במידת הצורך, וכן עריכת מעקבים תקופתיים אחר משקלם של אותם האסירים לאורך זמן.

2. ביום 18.11.2025 הוגשה בקשה לפי פקודת בזיון בית משפט שבה נטען כי פסק הדין אינו מקוים, וכי המציאות הנוהגת בבתי הכלא הביטחוניים אינה תואמת את האמור בו. בפרט, העותרות טענו כי אספקת המזון נותרה בלתי מספקת, באופן המתבטא בין השאר גם בירידה במשקל הגוף של האסירים.

3. הבקשה הצריכה התייחסויות מפורטות מטעם המשיבים, ואלה התבססו על מכתבים של סגן נציב בתי הסוהר. יש לציין כי בנושא זה בוצעו מספר "סבבים" של תגובות לצורך חידוד הנדרש, כאשר לאורך הדרך הטעימו המשיבים פעם אחר פעם את מחויבותם למלא את הקביעות בפסק הדין. בכל שלב הוגשה גם תגובת העותרות, שחזרו וציינו כי מוכרים להן באופן אישי מקרים של אסירים שסובלים ממחסור במזון.

4. ביום 15.12.2025 הוגשה תגובת המשיבים הראשונה. בהקשר זה נמסר כי לאחר מתן פסק הדין הוקם צוות שבחן את נושא המזון בבתי הסוהר, וכי בהמשך לכך ניתנו הנחיות אופרטיביות שעניינן, בין השאר: מבצע שקילה ארצי לכלל האסירים הביטחוניים בכל רבעון, ניטור אסירים ספציפיים בעלי משקל נמוך באופן חריג, תיקוף עתי של תפריטי המזון אחת לשלושה חודשים וגיבוש קריטריונים הנוגעים למתכונת חלוקת המזון.

5. בהמשך לכך הורינו על הגשת תגובה משלימה מטעם המשיבים, תוך הפניה להיבטים אופרטיביים ספציפיים שפורטו בפסק הדין, וזו הוגשה ביום 21.1.2026. בתגובה המשלימה הובהר כי בעקבות פסק הדין התפריט שעליו מבוססת אספקת המזון נבחן ואושר פעם נוספת, וכן כי נעשות "התאמות תזונתיות במקרי הצורך", תוך הדגשת הפעולות שנעשו ביחס לאסירים השייכים לקבוצה של מדדי BMI נמוכים במיוחד.

6. ביום 26.3.2026, ובהמשך לחומרים שהוגשו ניתנה החלטתנו שבה "ראינו להבהיר כי פסק דיננו מיום 7.9.2025 חל על עניינם של כלל האסירים הביטחוניים, ולא רק על אלה שביחס אליהם נמצאו נתוני BMI נמוכים במיוחד". בהקשר זה הזכרנו כי בפסק הדין נקבע (ברוב דעות) שתמונת המצב שהצטיירה בפנינו הצביעה על אינדיקציות לכך שאספקת המזון במתכונתה הנוכחית אינה מבטיחה עמידה בסטנדרט החוקי, וכי הוסבר בו שיש קושי בשינוי כפוי של משקל הגוף של אסירים גם כאשר מדובר במי

שאינם סובלים מתת משקל. על רקע זה, הורינו למשיבים להגיש הודעה נוספת המבהירה כי הם עומדים בחובתם לוודא שחלוקת המזון השוטפת מאפשרת תוספת מזון כאשר זו נדרשת (להבדיל מאשר הפניה לייעוץ תזונתי).

7. בהודעתם האחרונה מיום 15.4.2025 כללו המשיבים פירוט נוסף ועדכני. בתוך כך הובהר כי בהמשך להחלטתנו, ניתנו לגורמי השטח בשירות בתי הסוהר הנחיות ברורות לפיהן בהקשר של חלוקת המזון השוטפת באגפים הביטחוניים "יש לוודא שימוש ומימוש של הגמישות התפעולית לטובת הצרכים העולים מהשטח". משמעו של דבר הוא שדרגי השטח בשב"ס נדרשים לספק לאסיר ביטחוני תוספת מזון בהתאם לבקשתו, ככל שעולה צורך בכך, במסגרת מה שהוגדר כ"גמישות תפעולית".

8. הדברים המובאים כאן מפרטים אך במעט את ההליך שהתנהל בפנינו. להשלמת התמונה יצוין כי המשיבים צירפו פירוט נוסף במתכונת חסויה, בשתי הזדמנויות שונות לאחר פסק הדין. אין צורך להידרש לכך משום שלאמיתו של דבר – לא הייתה בחומרים אלה תרומה של ממש לבירור הטענות שעל הפרק.

9. בשלב הנוכחי טענותיהן של העותרות מבוססות על הפניה נקודתית למקרים שמוכרים לבאי-כוחן ושבהם לפי הנטען אסירים המיוצגים על-ידם סובלים ממצוקה תזונתית. מבלי להקל ראש בטענות, ההליך הנוכחי אינו מתאים לבירור מקרים פרטניים. לא כל שכן, בשלב הדיוני של בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט, שאמת המידה להפעלתה היא מחמירה (ראו: בג"ץ 6733/21 עמותת "צדק לילדים" נ' שר הבריאות, פסקה 11 (18.1.2026) והמקורות הנזכרים שם).

10. יחד עם זאת, אנו סבורים שתהליך הבירור שליווה את הטיפול בבקשה הוא בעל ערך לצורך ניהולן של עתירות אסיר באופן אפקטיבי. משפסק דיננו וההחלטות שניתנו תרמו להבהרת חובותיו של שירות בתי הסוהר, ככל שבמקרה זה או אחר תעלה טענה להפרתן – ניתן יהיה לבררה באופן קונקרטי במסגרת עתירות פרטניות המבוססות על נתוניו האישיים של כל אסיר (ובכלל זה, למשל, נתוני השקילה שלו ומידת ההיענות לבקשות מטעמו).

11. בכך מסתיים הטיפול בבקשה. למותר לציין כי המשיבים מחויבים לא רק לנכונות כלל ההצהרות וההתחייבויות שהוגשו במסגרת ההליך אלא גם להבטחת העמידה בהן לאורך זמן.

ניתנה היום, ו' אייר תשפ"ו (23 אפריל 2026).

עוזר גרוסקופף
שופט

דוד מירן
שופט

דפנה ברק-ארז
שופטת